

S2021/07285

*Socialdepartementet
103 33 Stockholm*

Remissvar: Utkast till lagrådsremiss. Vissa kirurgiska ingrepp i könsorganen och ändring av det kön som framgår av folkbokföringen

Sveriges Psykologförbund har beretts möjlighet att lämna yttrande över rubricerat promemoria.

Förslaget i korthet

I utkastet förordas att två nya lagar – lagen om vissa kirurgiska ingrepp i könsorganen och lagen om ändring av det kön som framgår av folkbokföringen – ska ersätta lagen (1972:119) om konstaterande av könstillhörighet i vissa fall. Det föreslås även följdändringar i andra lagar. Förslagen innebär att processen för ändring av det kön som framgår av folkbokföringen hållas isär från processen för kirurgiska ingrepp i könsorganen. Ett överordnat mål är att en ändring av det kön som syns i folkbokföringen ska byggas på enskildes självbestämmande. Det ska inte erfordras något medgivande från Socialstyrelsen för att få vissa kirurgiska ingrepp i könsorganen.

I utkastet föreslås även att individen som har fyllt 12 år efter ansökan kan få ändra det kön som framgår av folkbokföringen. För individer under 18 år görs ansökan av minderåriges vårdnadshavare. Ansökan för ett barn måste göras med barnets skriftliga samtycke. Vid en första könsändring som framgår av folkbokföringen krävs ingen prövning av sökandens könsidentitet. Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2024.

Psykologförbundet tillstyrker:

- att processen för att ändra det kön som framgår av folkbokföringen i och med förslaget särskiljs från processen för kirurgiska ingrepp i könsorganen.
- att självbestämmandepincipen stärks i och med förslaget om att ändring av juridiskt kön som huvudregel ska byggas på självbestämmande.
- att det i och med föreslagna ändringar inte ska krävas något tillstånd från Socialstyrelsen för att få genomgå vissa kirurgiska ingrepp i könsorganen för personer över 18 år.

- att den som har fyllt 12 år efter ansökan av vårdnadshavare, med barnets samtycke, ska få ändra det kön som framgår av folkbokföringen.

Övriga synpunkter; Psykologförbundet är positivt till att förslagen genomgående stärker grundläggande mänskliga rättigheter för både barn och vuxna. Samtidigt vill vi betona vikten av att nogsamt och brett följa utvecklingen av vad dessa lagändringar innebär, inte minst gällande den psykiska hälsan för de berörda. Som exempel behöver självbestämmande för barn när det gäller en potentiellt komplex psykologisk process som byte av juridiskt kön kompletteras med tillgång till professionellt stöd för barn och/eller vårdnadshavare.

Psykologförbundet vill särskilt påtala vikten av fortsatt tvärvetenskaplig forskning och kunskapsstöd gällande transpersoners rättigheter, könsdysfori, juridiskt könsbyte och kirurgiska ingrepp. Det finns ett stort behov av stöd i frågan, både från patienter och anhöriga och för vårdens professioner och beslutsfattare. Socialstyrelsen reviderar regelbundet det Nationella kunskapsstödet för barn och unga med könsdysfori. Uppdaterade rekommendationer presenteras löpande för att ge vägledning i dessa frågor. Psykologförbundet har tagit del av kunskapsstödet och följer noga de uppdaterade rekommendationer när det presenteras.

Sveriges Psykologförbund

Ulrika Edwinson
Förbundsdirektör

Maria Berg
Samhällspolitisk strateg